

Joan Fuster ha estat estudiat per Guillem Calaforra. ROBERT RAMOS / ARXIU

Aparentment trivial

Assaig

Dialèctica de la ironia. La crisi de la modernitat en l'assaig de Joan Fuster

Guillem Calaforra
Universitat de València
València, 2006

M. Veloy Planas

En l'*Epíleg* amb què maliciosament s'inicia aquesta *Dialèctica de la ironia*, Guillem Calaforra ens explica que les reflexions "inevitablement prolíxes i aparentment caòtiques" que es recullen en aquest assaig troben origen en el descobriment que "una certa part de la crítica fusteriana repetia, amb una monotonia imperforable, els mateixos termes i les mateixes explicacions" sobre la polièdrica obra de Joan Fuster; i també en la

voluntat consegüent de fer una "desconstrucció cordial" de l'obra de "l'excitant intel·lectual" de Sueca.

Emprant una prosa abundant, culta i tenyida amb una ironia que aconsegueix un ponderable equilibri entre la distància i la complicitat amb l'autor estudiat, Calaforra s'endinsa en les diferents contradiccions que es poden trobar en una obra, la de Fuster, que va ser bastida amb articles i llibres escrits sense cap altre sistema filosòfic que el de la necessitat de "guanyar-se les garrofes".

Calaforra desvela que, més enllà de l'antipatia que l'autor valencià havia expressat envers el filòsof alemany, certes reflexions sobre el llenguatge i certes referències primerenques delaten la influència que Nietzsche va exercir sobre Fuster; i també descriu l'ambigua relació que Fuster

mantingué d'una banda amb els autors de l'escola de Frankfurt —de Weber a Habermas—, i d'altra banda amb els nous filòsofs francesos —de Foucault a Lyotard—; i encara assenyala com la consciència postmoderna del desfonament d'una raó moral va conviure en Fuster juntament amb l'anhel modern d'un codi de judici de les accions humanes, o com, malgrat ser un nihilista, Fuster veia en el nacionalisme la "base immaterial" d'una "fraternitat racional".

Dialèctica de la ironia, en definitiva, mostra i matisa les contradiccions que conviuen en l'obra d'una figura literària "de primer ordre" que s'ha de valorar, ens diu l'autor, no tant per les solucions —de vegades discutibles— que proposa, com per la seva lucidesa a l'hora d'assenyalar els problemes i per la seva autonomia a l'hora d'executar el només aparentment trivial acte de pensar.